

## РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурс за „доцент” в Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина; Професионално направление 6.1. Растениевъдство; Научна специалност Декоративни растения, обявен в ДВ бр. 48 от 26.05.2026 год. с кандидат гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев

от проф. д-р Елена Томова Якимова,

определена съгласно Заповед № РД 16-812/ от 29.06.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив за член на научното жури

**Рецензент:** проф. д-р Елена Томова Якимова, Институт по декоративни и лечебни растения, Селскостопанска академия, Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, Професионално направление 6.1. Растениевъдство, Научна специалност Декоративни растения

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” в катедра Градинарство, Факултет Лозаро-Градинарство на Аграрен университет, Пловдив участва само един кандидат.

### 1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата

**Образователен статус:** гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев е роден през м. юни 1982 г. в гр. Пловдив. През 2001 г. завършва средно образование в строителен техникум „Камен Петков”, Пловдив, където изучава дисциплините декоративна дендрология, цветарство, парково и ландшафтно проектиране, и придобива квалификацията техник в парково строителство. Продължава обучението си като студент в Аграрен университет /АУ/, Пловдив, специалност агрономство – тропично и субтропично земеделие, с подготовка по редица дисциплини свързани с растениевъдството, вкл. градинарство, ботаника, овощарство, цветарство и др./. Завършва успешно АУ през 2006 г. като придобива висше образование с образователно-квалификационната степен бакалавър. Веднага след това, отново в АУ, преминава курс магистратура, в резултат от което през 2007 г. надгражда бакалавърската си степен в магистърска с квалификация ландшафтен дизайн, която е съпътствана с подготовка в областите декоративна дендрология, цветарство, паркова перспектива.

Образователната и научна степен /ОНС/ доктор по научната специалност декоративни растения му се присъжда след като, от 2015 г., в катедра Градинарство на АУ, като докторант в задочна форма на обучение, разработва и през м. декември 2018 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Проучвания върху различни начини на размножаване на видове от род *Tilia*”.

**Трудова заетост:** Д-р Панчев започва трудовата си дейност по специалност свързана с декоративното градинарство още по време на курса магистратура, като в периода 2006 - 2007 г. е заемал и длъжност работник в сферата на търговията и услугите към ЕТ „Тракарт – Георги Иванов”, Пловдив, където изпълнява задачи свързани с поддържане естетическия вид на растения за външно и вътрешно озеленяване. В периода 2008 до 2015 г. трудовият му стаж продължава в сферата на образованието като учител в Професионална гимназия по строителство, архитектура и геодезия, Пловдив. От 2015 до 2019 г. е назначен на академичната длъжност асистент в АУ, Пловдив, където асистира в преподаването на студенти по дисциплините цветарство, декоративна дендрология, паркоустройство, аранжиране на цветя и др. Едновременно с ангажиментите му като асистент, осъществява и задочната си докторантура. След придобиване на докторската степен, от м. март 2019 г. до настоящия момент, заема позицията главен асистент в катедра Градинарство на АУ, Пловдив. В сферата на работата му са извеждане на упражнения, практически занятия и форми на извънаудиторна заетост със студенти по дисциплините цветарство, декоративна дендрология, паркоустройство, аранжиране на цветя и др.

**Квалификационни курсове и специализации:** Професионалните умения на д-р Панчев са усъвършенствани и знанията му обогатени чрез курсове и специализации, между които няколко обучителни курса /през 2013, 2014, 2018 и 2025 г./ по програмата ENTER /Европейска мрежа за учене и преподаване в сферата на земеделието и развитието на селските райони/, с лектори от престижни университети във Виена, Австрия; Вагенинген, Нидерландия; АУ, Пловдив, България и други. Прави впечатление усвояването на нови подходи при преподаване и използване на експериментални научни постановки в дейностите свързани конкретно с декоративното градинарство, а и с някои други земеделски култури, свидетелство за което са проведените мобилности по програма Еразъм+ - в University of Agriculture, Краков, Полша /2017 г./; Czech University of Life Sciences, Прага, Чехия /2018 г./; Yarmouk University, Иrbid, Йордания /2019 г./ и Mersin University, Мерсин, Турция /2025 г./. През 2019 г. е участвал в едномесечна обучителна работна среща „International training workshop on safe production of grains“, проведена в Китай.

От степените на образование /бакалаавър, магистър, доктор/, допълнителни обучения в престижни научни центрове у нас и в чужбина за обогатяване на знанията и прилагане на нови теоретични, експериментални и научнопрактически подходи за анализи в областта на растениевъдството /основно декоративното градинарството, ландшафтен дизайн и др. съпътстващи направления/, както и от естеството на трудовата му дейност е видно, че кариерното развитие на гл. ас. д-р Валентин Панчев е фокусирано преимуществено върху тематика в областта на декоративните растения. Професионалното му развитие се откроява с целенасоченост, последователност, системно повишаване на квалификацията и успешно последователно кариерно израстване в академичните длъжности асистент и главен асистент.

## 2. Общо описание на представените материали

Документите на гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев за участие в конкурса за "доцент" са акуратно подредени и представени според изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ в Аграрния университет, Пловдив

В конкурса д-р Панчев участва с обща продукция от 36 труда.

*Научни-публикации по номенклатурната специалност –36 броя, от които:*

- ❖ За участие в конкурса за "доцент" – 29 броя
- ❖ Публикации, свързани с докторската дисертация – 7 броя, които не подлежат на разглеждане;
- ❖ Публикации с импакт фактор или импакт ранг – 6 броя, реферирани в Web of Science , с импакт фактор/или Scopus /с импакт ранг - SJR/, в квартили Q3 и Q4; Статиите с ИФ в Web of Science попадат и в категорията на списанията с Journal Citation Indicator (JCI), базиран на индексация за последните три години предшестващи годината на публикацията.
- ❖ Публикации без импакт фактор, но реферирани в Web of Science CABI – 2 броя;
- ❖ Публикации без ИФ или ИР в рецензирани и реферирани научни списания – 11 броя;
- ❖ Публикации в сборници от конференции /национални и международни/– 9 броя;
- ❖ Книга публикувана на база на защитена докторска дисертация – 1 брой
- ❖ Учебни програми – 3 броя /Аранжиране на букети; Окачествяване и съхранение на продукцията от зеленчуци и цветя – поотделно за редовно и задочно обучение/

Личното участие на гл. ас. Валентин Панчев Панчев. в посочените 29 труда се илюстрира с факта, че 10 от тях са самостоятелни, в 5 е първи, в 9 е втори, а в останалите 5 е трети и следващ автор. Учебните програми са разработени самостоятелно от д-р Панчев.

Обобщена справка за изпълнението от гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев на минималните национални изисквания /по групи наукометрични показатели/ съгласно критериите за заемане на академичната длъжност "доцент", посочени в ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ в АУ, Пловдив /чл.1а, ал. 1/, Професионално направление 6.1. Растениевъдство

| Група показатели<br>Минимално изискване за академичната длъжност "доцент" /точки/ | Критерий                                                                                                                                                        | Резултат на гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| А /1/ - 50 т.                                                                     | Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор"                                                                                    | 50 т.                                          |
| В /4/ - 100 т.                                                                    | Научни публикации (не по-малко от 10) в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация                            | 255 т.                                         |
| Г /Сума от показателите от 5 до 12/ - 200 т.                                      |                                                                                                                                                                 | 256,65 т.                                      |
|                                                                                   | Г /6/ Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"                                         | 40 т.                                          |
|                                                                                   | Г /7/ Научна публикация в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация                                          | 145 т.                                         |
|                                                                                   | Г /8/ Научна публикация в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове                                                        | 71,65 т.                                       |
| Д /13/ до Д /15/- 50 т.                                                           | Д /13/ Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове | 45 т.                                          |
|                                                                                   | Д /15/ Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране                                                                                      | 10 т.                                          |
|                                                                                   | Общо – 400 т.                                                                                                                                                   | Общо - 616,65 т.                               |

Забележка: В настоящата таблица е отразен само сборът от точки по критериите за наукометрични показатели свързани с публикационната активност. Участието в научни проекти, специализации и някои научноизследователски и педагогически дейности не е отразено, но е взето предвид при изготвяне на рецензията за цялостната дейност на кандидата.

### **3.1. Основни направления в изследователската работа на кандидата**

Научноизследователската работа на гл. ас. д-р Панчев се отличава с широк набор от компетенции и експериментални умения в няколко направления на проучванията при декоративните растителни видове. Демонстрира задълбочени познания в конкретни и съпътстващи области и подобласти на декоративното градинарство.

Обекти на научните изследвания са множество видове и сортове от различни родове и семейства едногодишни и многогодишни, цъфтящи и листодекоративни, луковични, саксийни, тревисти, храстовидни и дървесни видове с декоративни качества.

Тематично изследванията може да бъдат групирани в четири основни категории, както следва:

**/А/ Екологични и физични методи за стимулиране развитието на семена** – изследване влиянието на ултразвук върху кълняемостта и жизнените показатели на семена от декоративни цветни и дървесни видове; **/Б/ Оптимизиране на агротехнологии при цветни култури** – проучване на торови режими, сортоизпитване и технологии за целогодишно отглеждане на декоративни видове за рязан цвят и парково зацветяване; **/В/ Биотехнологии, микроразмножаване *in vitro*; вегетативно и семенно размножаване *in vivo*** – разработване на ефективни протоколи за тъканни култури, преодоляване на дълбок покой и хормонално стимулиране на вкореняването при ценни дървесни и храстови видове; **/Г/ Мониторинг, биоразнообразие и декоративна оценка** – проучване на естествени популации на защитени ендемични видове и оценка на динамиката в декоративните качества на цветни култури при различни условия на отглеждане.

Експерименталната дейност обхваща:

✓ **Проучвания в условия *in vitro***: Разработване на протокол за *in vitro* размножаване на липа от видовете *Tilia platyphyllos* Scop. (едролистна липа), *Tilia cordata* Mill. (дребнолистна липа) и *Tilia tomentosa* Moench. (сребърна липа); Разработване на протокол за микроразмножаване на *Angelonia angustifolia*.

✓ **Проучвания в условия *in vivo***: Третиране с ултразвук на семена от различни декоративни видове и сортове: циния (*Zinnia elegans*); дървовиден плюскач (*Colutea arborescens*); кученце (*Antirrhinum majus*; два вида лупина (*Lupinus polyphyllus* Lindl. и *Lupinus mutabilis* Sweet); магнолия (*Magnolia grandiflora* L.); цезалпиния (*Caesalpinia pulcherrima* L.), лавровишня (*Laurocerasus officinalis* L.) и грудколуковици от 3 сорта гладиол; Изследване на някои агротехнологични практики при отглеждане на гладиоли за рязан цвят - торови нива на азот; разстояния на засаждане на грудколуковиците; вегетативни и декоративни характеристики. При 5 сорта гладиол са проучени възможностите за презимуване при климатичните условия на гр. Пловдив; Прилагане на течния тор Лумбрикал като дозиран компонент в субстрат за отглеждане на разсад от едногодишни цветя - *Antirrhinum*, *Tagetes*, *Zinnia* и *Verbena*; Проучване на потенциала семенно размножени растения от карамфил *Dianthus barbatus* L. да се отглеждат на открито в 2 и 3 годишен период; Проучване на настъпването на фенофазите при едролостна липа в зависимост от възрастта на семеначетата и климатичните условия; Проучване на възможността за подобряване на технологията при отглеждане на 3 сорта далия (*Dahlia variabilis*), и 3 сорта гладиол чрез презимуване на грудките в почвата вместо да се изваждат; Проучване на възможности за преодоляване на покоя и подобряване кълняемостта на семената от 3 вида липа чрез стратификация и третиране с гиберелинова киселина; Обработване на резници от фикус *Ficus benjamina* и *Ficus alii* с ауксин с цел подобряване процеса на вкореняване; Обследване на някои от хабитатите за обем и стабилност на популациите на балканския ендемит *Goniolimon dalmaticum*; В листа от гинко (*Ginkgo biloba*) изолирани от растения в различни насаждения е анализирано съдържанието на биологичноактивни вещества със здравословен ефект билобалиди и гинколиди А, В и С.

### **3.2. Демонстрирани умения или заложи за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).**

Гл. ас. д-р Панчев е успешен ръководител и участник в научни и младежки проекти с външно и вътрешно финансиране /общо 15 проекта, от които на 3 проекта е Ръководител/, което свидетелства за капацитета му да администрира дейностите, да работи в екип и да допринася за външно финансиране на разработките.

➤ Проекти с външно за АУ финансиране:

- Национална научна програма „Млади учени и постдокторанти“ – 2021 г. Финансираща организация Министерство на образованието и науката; Ръководител на Проект
- Национална научна програма „Млади учени и постдокторанти - 2“ – 2022-2023 г. Финансираща организация Министерство на образованието и науката; Ръководител на Проект

➤ Проекти с вътрешно финансиране от Центъра за научни изследвания, трансфер на технологии и защита на интелектуалната собственост /ЦНИТТЗИС/ при АУ, Пловдив

- Ръководител на Проект „Проучване на възможностите на различни агротехнологични практики за подобряване на развитието и декоративните свойства на различни генотипи гладиоли (*Gladiolus hybrida* L.)“, текущ, период на изпълнение: 2024-2026 г.
- Участник в Проект на тема «Оценка ефективността на присаждането при зеленчукови култури от сем. *Solanaceae* и сем. *Cucurbitaceae*» 2023-2026 г.
- Участник в Проект на тема «Оптимизиране на микроклимата в пластмасови оранжерии с оглед на подобряване на условията за извеждане на научноизследователска дейност»; 2022 – 2025 г.
- Участник в Проект на тема: „Проучване на растителните генетични ресурси от *Ginkgo biloba* в южна България и Черноморието. Интродукция на нови ценни форми, подходящи за градското озеленяване“, период на изпълнение: 2015-2017 г.
- Член на екипа в 9 последователни проекта на тема „Озеленяване, благоустройство, реконструкция и инвентаризация на дендрологичен парк при Аграрен университет, Пловдив“, изпълнени в едно- или двегодишен период между 2016 и 2026 г.
- Свидетелство за много добра оценка на организационните и ръководни умения при администрирането на научната и преподавателска дейност са активностите на д-р Панчев като член на Общото събрание на Аграрен университет, Пловдив; член на Общото събрание на факултет по Лозаро-градинарство; Член на Факултетният съвет на факултет по Лозаро-градинарство – два мандата и Секретар на Катедрен съвет на катедра „Градинарство“ /от 2015 до момента/.
- Научен секретар на секция „Агробиология“ в три конференции организирани от съюза на учените, клон Пловдив.

**4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата. Ролята му за обучението на млади научни кадри**

Педагогическата подготовка и дейност на кандидата и активната му роля при обучението на студенти и млади научни кадри прави много добро впечатление. Д-р Панчев е ефективен и успешен преподавател със стабилен стаж в Аграрния университет, Пловдив. За периода 2021– 2026 г. учебната му заетост е общо приблизително 3680 часа, вкл. лекции, упражнения и извънаудиторна заетост; средното натоварване за 1 година е приблизително 736 часа, от които средно за година 188 часа лекции, 356 часа упражнения и 192 часа извънаудиторна заетост.

Осъществявани са следните дейности:

• Занятия с бакалавърски курсове:

Извеждане на упражнения: 13 дисциплини в областта на декоративното градинарство,;

Извеждане на лекции: 5 дисциплини;

Учебни практики: 3 дисциплини

• Занятия с магистърски курс:

Упражнения и лекции по 6 дисциплини

• Разработени учебни програми по три дисциплини

1. Аранжиране на букети – избираема специалност Декоративно градинарство в степен бакалавър, редовна форма на обучение; 2. Окачествяване и съхранение на продукцията от зеленчуци и цветя – редовно обучение; 3. Окачествяване и съхранение на продукцията от зеленчуци и цветя – задочно обучение

- Научен ръководител на 23 студенти дипломанти в бакалавърски и магистърски курсове
- Курсов отговорник на I и II курсове от 2016 г. до настоящия момент
- Отговорник за поддържане на учебен сортимент по дендрология.
- В подкрепа на приноса му в обучението на студенти и млади кадри, заслужава да се отбележи и, че още през 2013 г., в СУ „Кл. Охридски“ е преминал курс за преподаване „Методически тренинг за конструиране на уроци чрез използване на информационни и комуникационни технологии /ИКТ/“.
- За активното му участие в студентски научен форум, през 2023 г. д-р Панчев е отличен със сертификат от Студентския съвет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, за принос към ръководството и организирането на Национална студентска научна конференция „Екологията – начин на мислене“ 10.

## **5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.**

**Цитируемост:** Резултатите докладвани в научните трудове на д-р В. Панчев са намерили добър отзвук в международната научна общност. Във връзка с конкурса са посочени 5 цитирания /без автоцитати/ на 3 научни статии, като 4 от цитиранията са в издания с импакт фактор или импакт ранг реферирани и индексирани в световните бази данни Web of Science и Scopus и 1 цитиране е в дисертация в чужбина. По моя справка в тези, а и в други бази данни се откриват повече цитирания, но избраните от кандидата са напълно достатъчни за необходимия общ брой точки според изискванията по този критерий. Въпреки че при цитиранията не се фиксира определен период, посочените от д-р Панчев се отнасят само за трудове публикувани от него след придобиване на научното звание главен асистент 2019-2025 г.

**Качество на научните разработки и получени резултати:** Докладваните в научните публикации на д-р Панчев резултати показват добра теоретична подготовка по конкретните проблеми, детайлно запознаване с достъпната информация в литературните източници, удачно структуриране на статиите, добър научен стил и визуализиране на данните при описание на резултатите, критичност при дискусиите. Проучванията са базирани на ефективен и дори в повечето случаи интердисциплинарен подход при прилагане на разнообразни експериментални техники.

Активността на кандидата във връзка с демонстриране и популяризиране на резултати от проучванията му може да се определи като много добра, което, в допълнение към публикуваните материали, включва постерни и лекторски презентации в научни форуми и конференции у нас с международно участие и научни прояви в чужбина – общо 18 броя; национални – 2 броя и международни 16 броя – Словакия, Румъния, България, Турция, Босна и Херцеговина. Добър атестат за интегрирането на д-р Панчев в научната общност на национално равнище е членството му в Съюза на учените, клон – Пловдив.

Проявият интерес към получените резултати, разпознаваемостта на д-р Панчев чрез цитиранията в интернационален мащаб и публикациите в реномирани научни издания са доказателство за значимата научна стойност на извършените разработки и достоен научен авторитет на кандидата за “доцент”.

## **6. Значимост на приносите за науката и практиката. Мотивиран отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа**

Признавам значимостта на описаните по-долу оригинални научни, научно-приложни и методологични приноси, систематизирани въз основа на резултатите от научноизследователската и преподавателската дейност на кандидата.

### **I. ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ ПРИНОСИ**

1. Разработен е ефективен протокол за *in vitro* размножаване на липа. Най-подходящи експланти са апикални и стъблени резници, най-успешна дезинфекция се постига чрез комбиниране на 5% Ca(OCl<sub>2</sub>) и 2% AgNO<sub>3</sub>. Най-подходящи са хранителни среди на база MS, обогатени с 5 µM mT или 5 µM BAP и 0,01 µM IBA. Намалени наполовина макронутриенти в MS среда и допълване с 0,3 mg/l IBA води до успешно вкореняване на микрорезниците /публикация B5 от Списъка с резюметата на научните статии и в Справката за минималните национални изисквания съгласно наукометричните критерии за академичната длъжност “доцент” в ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ/.

2. Установено е, че обогатяването на хранителната среда MS с 0,5 mg/l BAP способства за постигане на най-висок мултипликационен фактор (1.4) и най-голям брой издънки на експланти от *Angelonia angustifolia*. Най-висок процент на вкореняване е отчетен при използване на 0.1 mg/l BAP /публикация B1/.

3. Открити са три нови местообитания на защитения вид *Goniolimon dalmaticum* в местностите „Кошарите“, „Поляните“ и „Омая“, намиращи се в подножието на планината Славянка, община Хаджидимово, Благоевград. Получените първоначални данни показват наличие на значителен брой добре развити растения, с преобладаващ дял на генеративните растения. (B2)

4. За първи път за условията на България е установено влиянието на основни климатични фактори върху развитието и преминаването на отделните фенофази на семеначета от широколистна липа *Tilia platyphyllos* Scop., получени от семена събрани на 75 и 90 ден след цъфтежа. Влиянието на средните денонощни температури и сумата на валежите върху периода между отделните фенофази на покълване, развитие на котиledonите, първи същински лист и трети същински лист се описва с линейна регресионна зависимост с високи детерминационни коефициенти. По-дълъг е периодът за образуване на първи същински лист, а с по-голяма чувствителност към промените в метеорологичните условия показват семеначетата получени от 75 дневни семена. (B3)

5. Показано е, че ефектът от трениране на семена от лупина, антиринум, калатея, цезалпиния и циния, и грудколуковици от гладиол с ултразвук, върху тяхната жизненост се описва с полиномиална регресия с високи детерминационни коефициенти, което показва, че въздействието има стабилна проява. За максимално подобряване на виталния статус на семената се препоръчва прилагането на 6 или 4 минутно озвучаване. (B6, Г7.3, Г8.6, Г8.7, Г8.9)

6. С оглед преодоляване на покоя в семената от лавровишна и липа са разработени ефективни подходи. При лавровишната се препоръчва третирането на семената за 10 минути с ултразвук и поставяне за стратификация за период от 90 дни, докато при липата подходящия срок на стратификация е за 9 или 12 седмици или да се приложи третиране с 600 и 800 мг/л гиберелинова киселина. (B9, Г8.5)

7. Установени са сезонни и географски различия по отношение на съдържанието на биологичноактивните вещества гинколиди А, В, С и билобалиди в листата на женски дървета от гинко, намиращи се в 6 различни населени места в България. Концентрацията им е най-висока в началото на лятото, а намалява през пролетта и есента. Листата от дърветата от района на Пловдив и Хисаря са с най-голямо съдържание на посочените вещества. Най-високо е съдържанието на гинколид А, следван от гинколид В и от гинколид С. (B10)

8. Допълнена и анализирана е информацията за размножаване на липа от семена, чрез изготвяне на подробен литературен обзор. В резултат на това се подчертава, че този начин на размножаването е труден и сложен процес, като са необходими задълбочени познания за преодоляване на дълбокия покой на семената. Широкото приложение на липите прави сведенията в тази област изключително актуални. (Г7.6)

## II. НАУЧНОПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

9. За първи път са описани реакциите на голям набор от сортове гладиоли Purple flora, Priscilla, Plum tart, Oscar, Green star, както и на Fado, Oasis и Amsterdam към условията на България. Установено е, че най-продължителен е цъфтежът при сорт Plum tart от 83 дни и при Amsterdam от 167 дни. Между височината на растението и броя на листата, както и между дължината на стъблото на съцветията и броя на развитите цветове, съществува силна положителна корелационна зависимост. Сортовете Purple flora и Amsterdam са с най-голяма дължина на съцветието, брой развити цветове и нисък дял на неразвити цветове, което определя и тяхната най-висока декоративна стойност. Най-голяма е продуктивността на сорт Amsterdam (B4, Г8.12)

10. Оптимизирано е азотното торене на гладиол с оглед подобряване на растежа и повишаване на декоративната им стойност. Ускоряване на протичането на отделните фенофази, най-ранен цъфтеж и формиране на най-голям брой цветове се наблюдава при прилагане на 16 kg.da<sup>-1</sup> N. (B7)

11. Установена е видова реакция на антиринум, тагетес, циния и вербена към приложение на органичния биокомпост Лумбрикал, като по-силен ефект се проявява при растенията на антиринум, изразяващ се в по-интензивно протичане на фенофазите, подобряване на кълняемостта на семената, увеличаване на обема на кореновата система, както и на броя и площта на листата. Определено е, че оптималното количество от този тор представлява 20% от целия обем на субстрата. (B8)

12. За подобряване на жизнените параметри на трудно покълващите семената от магнолия се препоръчва да се приложи комбинираното им третиране с 0.01% Biolan и поставянето им за 12 часа при ниска положителна температура от 4 С°. Получените семеначета са с по-голяма височина и с най-висока преживяемост от 80% в сравнение с тези от нетретираните семена. (Г7.4)

13. Определен е оптималния срок за събиране на семена от трите най-масово прилагани вида липа (*T. cordata* Mill., *T. platyphyllos* Scop. и *T. tomentosa* Moench) във връзка със семенното им размножаване. Констатирано е, че най-подходящия момент е през месец август. Получените от тях семеначета и от трите вида липа са с най-голяма дължина. (Г8.1)

14. Във връзка с климатичните промени и с оглед на интензифициране на технологията и намаляване на разходите по отглеждане на гладиоли и далия */Dahlia variabilis/* е установена възможността за презимуване на грудколуковиците и грудките от три сорта и от двата вида. Успешно преживелите през зимния сезон в почвата грудколуковици и грудки, в сравнение с тези след съхранение, са развили по-мощни растения, с по-големи стойности на височината, броя на листата, и размера на съцветието и цветовете. Положително влияние е установено и върху протичане на фенофазите при двата ръстителни вида (Г8.2, Г8.3, Г8.4)

15. Определен е вида на разниците, използвани за размножаване на *Ficus Alii* и *Ficus benjamina*, като се препоръчва да се използват стъблени резници, предварително третирани с 3-ИОК, вместо листни. Наблюдавана е видова реакция по отношение на вкореняването на резниците от двата вида фикуси. По-добро развитие на кореновата система е наблюдавано при *Ficus benjamina*. (Г8.8)

16. Установена е възможност за многогодишно (до 4-та година) отглеждане на *Dianthus barbatus* за парково озеленяване. Най-голям е броят на цветовете при 2- и 3-годишните растения и намалява на 4-та година, поради което се препоръчва отглеждането на този вид да е в рамките на 2 или 3 години. (Г8.10, Г8.11)

### III. МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ

От приносите описани в раздели **Оригинални научни и Научноприложни**, със специфично методологично естество се открояват **приноси с номера 1 и 2** /разработване на протоколи за *in vitro* размножаване на липа и ангелония/; **принос 5** /третиране на семена от лупина, антиринум, калатея, цезалпиния, циния и грудколуковици от гладиол с ултразвук с цел преодоляване на покоя, подобряване на кълняемостта и жизнените показатели на семената/; **принос 6** /за преодоляване на покоя в семената от лавровишна и липа се препоръчва третирането на семената с ултразвук и стратификация или третиране с 600 и 800 мг/л гиберелинова киселина/; **принос 10** /оптимизиране на азотното торене при гладиол с оглед подобряване на растежа и повишаване на декоративните качества на растенията/; **принос 11** – прилагане на органичният биокомпост Лумбрикал като компонент на торенето при антиринум, тагетес, циния и вербена/; **принос 12** - подобряване на жизнените параметри на трудно покълващите семената от магнолия чрез комбинираното им третиране с 0.01% Biolan и поставянето за 12 часа при 4 С°; **принос 15** /за размножаване на фикус се препоръчва използване на стъблени резници, предварително третирани с ауксина индипилоцетна киселина/.

Методологичен принос към **преподавателската дейност** на кандидата е разработването на учебни програми за редовна и задочна, задължителна или избираема форма на обучение на бакалаври и магистри в АУ, Пловдив /теми на учебните курсове - Аранжиране на букети; Окачествяване и съхранение на продукцията от зеленчуци и цветя/.

**Очертаният приносен характер на научните и научноприложни изследвания и методологични постижения** надеждно илюстрират че кандидатът в конкурса за “доцент” има ясно очертан профил на научноизследователска и педагогическа дейност по различни дисциплини в сферата на висшето образование по специалността Декоративни растения.

#### 7. Критични бележки и препоръки

*Критични бележки* не се посочват. *Препоръки*: Предвид настоящия обхват на научните изследвания на д-р Панчев, свързани с разпространението на някои ендемични видове с декоративни качества в страната, както и с прилагането на нетрадиционни методи за подобряване на репродуктивния потенциал (*in vitro* и *in vivo*) на декоративни растения от различни категории, продължаването и разширяването на дейността му в тази насока би било логично продължение на настоящите му проучвания. Това би предоставило възможност за по-нататъшно повишаване на професионалната му компетентност чрез разработване на ефективни подходи за опазване на биологичното разнообразие и за подобряване на размножаването, растежа и развитието на ценни растителни видове използвани в декоративното градинарство.

Интерес биха представлявали и проучвания, адресиращи характеристиките и физиологичното поведение на декоративни растения, хиперакумулатори на тежки метали. Подобна изследователска ниша би могла да намери практическо приложение в ландшафтни проекти за фиторемедиация на замърсени с тежки метали градски и промишлени зони чрез екологични и естетически издържани решения – например отглеждането на декоративни видове, които извличат тежки метали от почвата и ги натрупват в тъканите си, като същевременно запазват своята жизненост и декоративна стойност.

#### 8. Лични впечатления и становище на рецензента

Не познавам лично д-р Панчев, но първоначалните ми положителни впечатления се оформиха въз основа на коректната систематизация на всички дейности, представени в документацията за конкурса за заемане на академичната длъжност “доцент”. Доказателствените материали са убедително подкрепени от официални документи. Отчитам значимостта на научната дейност, добрата публикационна активност, отзвук на проучванията под формата на цитирания и участието в научни проекти с външно и вътрешно финансиране, както и успешната за нивото на настоящата му академична длъжност преподавателска дейност. С удовлетворение отбелязвам открояващия се оригинален, научно-приложен и методологически приносен характер на извършваните изследователска и преподавателска дейности.

Постиганията на гл. ас. Панчев го характеризират като амбициозен и способен специалист с висок научноизследователски потенциал и умения за работа както самостоятелно, така и в екип. Представените за оценка материали демонстрират интерес към разработването на нови експериментални и педагогически подходи, както и към усъвършенстването на съществуващите такива. Професионалният профил на д-р Панчев го утвърждава като успешен изследовател и перспективен преподавател, заслужаващ по-нататъшно академично кариерно развитие като хабилитиран кадър в Аграрния университет, Пловдив.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на научноизследователската и преподавателска дейност на кандидата установявам, че гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев напълно отговаря и дори надвишава минималните изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ в АУ, Пловдив по критериите за наукометричните показатели в Област 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, Професионално направление 6.1. Растениевъдство.

Цялостната оценка на професионалните компетенции на кандидата ми дава основание убедено да гласувам **ПОЛОЖИТЕЛНО** за избора на гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев на академичната длъжност **“доцент”**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Факултетният съвет на Факултета по Лозаро-градинарство при Аграрен университет, Пловдив **ДА ИЗБЕРЕ гл. ас. д-р Валентин Панчев Панчев** за **“ДОЦЕНТ”** в Професионално направление 6.1. Растениевъдство, Научна специалност **Декоративни растения**.

Дата: 07.09.2026 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:....проф. д-р Елена Томова Якимова  
..... (квалифициран електронен подпис).....